

Avdelning specialiserad vård, läkemedel och medicintekniska produkter
2025-11-14

Kostnader för öppenvårdsdos

Kostnadsansvar

Kostnadsansvaret för läkemedel som förskrivs till dospatienter fungerar på samma sätt som för övriga receptläkemedel.

Patienten betalar egenavgift för sina läkemedel samt eventuella merkostnader i de fall patienten motsätter sig generiskt utbyte. Regionen ansvarar för förmåns-kostnaden för de läkemedel som dosdispenseras samt tjänsten dosdispensering. Kostnaden för tjänsten dosdispensering hanteras centralt av operativa hälso- och sjukvårdsnämnden (OSN). I kostnaden för tjänsten ingår också transport till utlämningsställe (apotek/apoteksombud).

Kostnader för direktleverans till externa verksamheter (statliga, kommunala och privata enheter) betalas av nyttjande enhet. Direktleverans till verksamheter tillhörande VGR:s förvaltningar är kostnadsfritt.

Läkemedelskostnad (dosdispenserade läkemedel)

Läkemedelskostnaden kan vara högre för dospatienter. Det beror främst på att alla läkemedel inte går att dosdispensera vilket gör att det inte blir samma konkurrens. Ytterligare en orsak är att periodens vara inte är anpassad för maskinell dosdispensering.

Läkemedelskostnaden beräknas per tablett av det som dosdispenseras. Det vill säga om en förpackning på 100 tabletter används i dosmaskinen, så blir läkemedelskostnaden för tablett 1/100 av AUP för den förpackningen, används en förpackning på 300 tabletter blir läkemedelskostnaden 1/300 av AUP för den förpackningen och så vidare. Kostnaden per tablett är detsamma som om förpackningen i dosmaskinen hade expedierats på öppenvårdsapotek.

Det sortiment som används i dosmaskinerna kan vara dyrare jämfört med om motsvarande läkemedel (annat generika/annan förpackning) hämtats ut som helförpackning på öppenvårdsapotek. Det beror på att det sortiment som kan användas i dosmaskinerna är begränsat. Dels för att det krävs brytningstillstånd (vilket begränsar sortimentet), dels för att dosapoteken på inrådan från

Läkemedelsverket i första hand väljer burk istället för blister. Ytterligare en orsak är att vissa förpackningar som används inom maskinell dosdispensering (t.ex. större förpackningar med 300, 400 eller 500 tabletter) ibland är dyrare än förpackningar med 100 tabletter som är det som ofta expedieras på öppenvårdsapoteken.

Läkemedlen som dosdispenseras kan därför vara dyrare jämfört med "vanliga" recept. Men det beror inte på att någon kostnad läggs till på tabletterna, utan på att de tabletter som används kan vara dyrare.

Eftersom läkemedelskostnaden kan vara högre för dospatienter är det viktigt att kriterierna för initiering av öppenvårdsdos följs. Se [RMR öppenvårdsdos](#).

Prisreglering för maskinellt dosdispenserade läkemedel

Periodens vara är inte anpassad för maskinell dosdispensering. Även om dosapoteken ska följa periodens vara, i den mån det går med avseende på brytningstillstånd, så anges inte en särskild förpackningsstorlek vid förskrivning av läkemedel som ska dosdispenseras. Dosapoteken kan därför välja en förpackning som blivit periodens vara i valfri förpackningsstorleksgrupp vid maskinell dosdispensering. Regionerna (inklusive VGR) har länge påtalat behovet av en tydligare nationell reglering av periodens vara anpassad för maskinell dosdispensering.

Nationella försök till prisreglering av periodens vara

Regeringen gav i augusti 2018 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) i uppdrag att, i samverkan med E-hälsomyndigheten, analysera vilka åtgärder som behövs för att presentera en prisrangordning av utbytbara läkemedel avsedda för maskinell dosdispensering. TLV:s rapport [Utbyte vid maskinell dosdispensering](#) publicerades i december 2018.

Regeringen beslutade i februari 2020 att ge TLV i uppdrag att genomföra en fördjupad analys av konsekvenserna av att införa en särskild prisrangordning för utbyte av maskinellt dosdispenserade läkemedel. Analysen skulle utgå från förslagen och bedömningarna i TLV:s rapport *Utbyte vid maskinell dosdispensering*. TLV:s delrapport [En särskild prisrangordning för utbyte vid maskinell dosdispensering \(delrapport\)](#) publicerades i november 2020, och TLV:s slutrapport [En särskild prisrangordning för utbyte vid maskinell dosdispensering \(slutrapport\)](#) publicerades i april 2021.

Någon reglering av periodens vara för dosdispenserade läkemedel har ännu inte införts (november 2025).

Kontakt: lakemedel@vgregion.se